

NÁRODNÍ PAMÁTKOVÝ ÚSTAV
ÚZEMNÍ ODBORNÉ PRACOVISŤE
V JOSEFOVĚ

POSÍLÁNO

22. 06. 2012

111 111 111

Českobratrská církev evangelická
Jan Kirschner
Jungmannova 22/9
Praha 1, Nové Město 110 00

Váš dopis č.j./ze dne ---
Naše č.j. NPÚ-362/52981/2012/Tlu
Vyřizuje/linka Mgr. Jan Tluchoř/35
Spisový znak 823 A/20
Počet listů/příloh 1/0
V Josefově dne 22. 6. 2012

Posouzení chalupy č.p. 178 ve Strážném, okres Trutnov, Královéhradecký kraj

Horský dům č. p. 178 (dříve č. p. 21) je obdélného půdorysu a svou podélnou osou je orientován rovnoběžně s vrstevnicemi. Základy domu tvoří kamenná podezdívka s vyrovnávacím pásem cihel postavených vedle sebe „na štorc“, v nichž jsou ponechány průduchy, které odvětrávaly prostor pod podlahou. Dům má tradiční trojprostorové uspořádání kombinovaného typu s chlévem a komorou v hospodářské části domu, s pravou orientací. Za nimi se nachází ještě jedna poměrně úzká hospodářská místnost. Prostřední část domu zaujímá hlavní komunikační prostor - síň, sklenutá plochými segmentovými klenbami do traverz, v jejíž zadní části se nachází dřevěné schodiště na půdu. Přední díl domu vyplňuje velká a poměrně vysoká roubená obytná světnice o dvou traktech. Z obdélníkového půdorysu přízemí vystupuje směrem do stráně mléčný kamenný sklep zaklenutý segmentovými klenbami do traverz. Nad sklepem je situovaný velký sedlový vikýř netypicky rozšířený až do líce štítové stěny domu. Zřejmě se zde nacházel seníkový vikýř tradičních rozměrů, který byl na počátku 20. stol. v souvislosti s rozvojem turistického ruchu takto rozšířen a byly v něm zbudovány menší ubytovací pokojíky. Další část domu, která narušuje souměrnost stavení, je v místě bývalého bedněného dřevníku se sloupkovou konstrukcí nově vyzděné široké kryté zápraží se sociálním zařízením s velmi nízkým sklonem pultové střechy. Dům je dodatečně navýšen o půdní bedněné polopatro. Do podkroví byly v nedávné době ještě situovány další obytné místnosti. Krov je již mladší vaznicové soustavy s pravděpodobným využitím starších dřevěných prvků. Sedlová střecha je kryta falcovaným plechem zelené barvy.

Bez podrobnějšího průzkumu nelze přesně časový vývoj domu určit, v zásadě je však možná následující představa stavebního vývoje:

- prvotní celoroubený dům s kamenným mléčným sklepem a seníkovým vikýřem do první poloviny 19. stol.?
- přezdění zadní hospodářské části domu – zadní hospodářská místnost, chlévy, klenutá komora; přestavba seníkového vikýře na vikýř obytný; navýšení domu o bedněné polopatro – akci rámcově do přelomu 19. a 20. stol. nebo spíše počátku 20. stol. datují segmentové klenby do traverz, dále dodatečné navýšení o bedněné půdní polopatro; k samotnému přezdění stěn mohlo dojít už dříve (ve 2. pol. 19. stol.)
- novodobé úpravy ve 2. pol. 20. stol. – odstranění a přezdění bedněného dřevníku, rozsáhlá podkrovní vestavba, vikýře.

Lze konstatovat, že mezi největší památkové hodnoty objektu patří zachovaná a doposud nezměněná původní komorochlévní dispozice v přízemí zahrnující dvoutraktovou světnici, síň s navazujícím mléčným sklepem, chlévy s komorou a zadní hospodářskou místnost a dochované historické nosné konstrukce – roubení, kamenné zdivo, trámový strop s prkenným záklopem ve světnici, klenby (valená a segmentové do traverz). V patře pak netypický velký obytný vikýř se sedlovou střechou s pokojíky z 1. ¼ 20. stol. Hodnotné a řemeslně kvalitní jsou i výplně okenních a dveřních otvorů (špaletová okna s bambulkovými závěsy z přelomu 19. a 20. stol., hlavní vstupní dvoukřídlé historizující zdobně provedené dveře, tzv. fabrická kovová okna ve chlévě, schodiště na půdu a další truhlářské otvorové výplně. V neposlední řadě i vnější povrchová úprava (pohledové roubení, svislé bednění s olištováním, profilované okenní šambrány s parapety apod., vše snad v původní nebo alespoň historicky hodnotné barevnosti). Mezi památkové závady domu lze zahrnout nevhodně provedené prosvětlující vikýře a přezdění bedněného dřevníku s nízkým sklonem pultové střechy. Tyto věci lze však snadno eliminovat drobnými úpravami. Dle názoru NPÚ ÚOP v Josefově objekt splňuje označení *památka místního významu*.

Ing. Jiří Balský
náměstek pro památkovou péči